

## סדרן של מכות

- רבי יהודה היה נותן בהם סימנים. דצ"ך עד"ש באח"ב

### דם

(טו) לך אל פרעה בבקר הנה יוצא המימה ונצבת לקראתו על שפת היאר והמטה אשר נהפך לנחש תקח בידך:

(טז) ואמרת אליו יקוק אלהי העברים שלחני אליך לאמר שלח את עמי ויעבדני במדבר והנה לא שמעת עד זה:

(יז) זה אמר יקוק בזאת תדע כי אני יקוק הנה אנכי מכה במטה אשר בידי על המים אשר ביאר ונהפכו לדם:

(יח) והדגה אשר ביאר תמות ובאש היאר ונלאו מצרים לשתות מים מן היאר: ס

### צפרדע

#### כינים

#### ערוב

(טז) ויאמר יקוק אל משה השכם בבקר והתיצב לפני פרעה הנה יוצא המימה ואמרת אליו זה אמר יקוק שלח עמי ויעבדני:

(יז) כי אם אינך משלח את עמי הנני משלח בך ובעבדיך ובעמך ובבתיך את הערב ומלאו בתי מצרים את הערב וגם האדמה אשר הם עליה:

(יח) והפליתי ביום ההוא את ארץ גשן אשר עמי עמד עליה לבלתי היות שם ערב למען תדע כי אני יקוק בקרב הארץ:

(יט) ושמתי פדת בין עמי ובין עמך למחר יהיה האת הזה:

#### דבר

#### שחין

#### ברד

(יג) ויאמר יקוק אל משה השכם בבקר והתיצב לפני פרעה ואמרת אליו זה אמר יקוק אלהי העברים שלח את עמי ויעבדני:

(יד) כי בפעם הזאת אני שלח את כל מגפתי אל לבך ובעבדיך ובעמך בעבור תדע כי אין כמני בכל הארץ:

(טו) כי עתה שלחתי את ידי ואף אותך ואת עמך בדבר ותכחד מן הארץ:

(טז) ואולם בעבור זאת העמדתיך בעבור הראתך את כחי ולמען ספר שמי בכל הארץ:

(יז) עודך מסתולל בעמי לבלתי שלחם:

(יח) הנני ממטיר קעת מחר ברד כבד מאד אשר לא היה כמוהו במצרים למן היום הוסדה ועד עתה:

(כז) וישלח פרעה ויקרא למשה ולאהרן ויאמר אלהם חטאתי הפעם יקוק הצדיק ואני ועמי הרשעים:

#### ארבה

#### חושך

#### מכת בכורות

- שבע מכות – שלוש מכות

שמות פרשת בא - פרק י פסוק א - ז

(א) ויאמר יקוק אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אתתי אלה בקרבו:

- (ב) ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אתתי אשר שמתי בם וידעתם כי אני יקוק:
- (ג) ויבא משה ואהרן אל פרעה ויאמרו אליו זה אמר יקוק אלהי העברים עד מתי מאנפת לענת מפני שלח עמי ויעבדני:
- (ד) כי אם מאן אתה לשלח את עמי הנני מביא מחר ארבה בגבולך:
- (ה) וכסה את עין הארץ ולא יוכל לראת את הארץ ואכל את יתר הפלטה הנשארת לכם מן הברד ואכל את כל העץ הצמח לכם מן השדה:
- (ו) וגילאו בתיך ובתי כל עבדיך ובתי כל מצרים אשר לא ראו אבתיך ואבות אבתיך מיום היותם על האדמה עד היום הזה ויפן ויצא מעם פרעה:
- (ז) ויאמרו עבדי פרעה אליו עד מתי יהיה זה לנו למוקש שלח את האנשים ויעבדו את יקוק אלהיהם הטרם תדע כי אבדה מצרים:

## רמב"ן שמות יב ט

### שלב א – הכפירה...

הנה מעת היות עבודה זרה בעולם מימי אנוש החלו הדעות להשתבש באמונה, מהם כופרים בעיקר ואומרים כי העולם קדמון (ירמיהו י"ב) "כחשו בה" ויאמרו לא הוא", ומהם מכחישים בידיעתו הפרטית "ואמרו איכה ידע אל ויש דעה בעליון" (תהלים ע"ג י"א), ומהם שיודו בידיעה ומכחישים בהשגחה "ויעשו אדם כדגי הים" (חבקוק א' י"ד) שלא ישיגח האל בהם ואין עמהם עונש או שכר, יאמרו (יחזקאל ח' י"ב) "עזב ה' את הארץ".

### שלב ב – השיעור באמונה

וכאשר ירצה האלוהים בעדה או ביחיד ויעשה עמהם מופת בשינוי מנהגו של עולם וטבעו, יתברר לכול ביטול הדעות האלה, כי המופת הנפלא מורה, שיש לעולם אלוה מחדשו ויודע ומשיגח ויכול. וכאשר יהיה המופת ההוא נגזר תחילה מפי נביא, יתברר ממנו עוד אמתת הנבואה "כי ידבר אלוהים את האדם" (דברים ה' כ"א) ויגלה סודו אל עבדיו הנביאים, ותתקיים עם זה התורה כולה ולכן יאמר הכתוב במופתים (שמות ח' י"ח) "למען תדע, כי אני ה' בקרב הארץ", להורות על ההשגחה כי לא עזב אותם למקרים כדעתם, ואמר (שמות ט' כ"ט) "למען תדע כי לה' הארץ" להורות על היחידוש כי הם שלו שבראם מאין, ואמר (שמות ט' י"ד) "בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ", להורות על היכולת שהוא שליט בכל, אין מעכב בידו, כי בכל זה היו המצריים מכחישים או מסתפקים, אם כן האותות והמופתים הגדולים עדים נאמנים באמונת הבורא ובתורה כולה.

### שלב ג – כשיצאנו מהשיעור...

ובעבור כי הקב"ה לא יעשה אות ומופת בכל דור לעיני כל רשע או כופר,

### שלב ד – איך נחיה את השיעור אחרי שהסתיים...

יצוה אותנו שנעשה תמיד זכרון ואות לאשר ראו עינינו, ונעתיק הדבר אל בנינו, ובניהם לבניהם, ובניהם לדור אחרון, והחמיר מאד בענין הזה, כמו שחייב כרת באכילת חמץ ובעזיבת הפסח, והצריך שנכתוב כל מה שנראה אלינו באותות ובמופתים על ידנו ועל בין עינינו, ולכתוב אותו עוד על פתחי הבתים במזוזות, ושנזכיר זה בפינו בבוקר ובערב, כמו שאמרו (ברכות דף כ"א ע"א) "אמת ויציב דאורייתא" ממה שכתוב (דברים ט"ז נ') "למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך", ושנעשה סוכה בכל שנה. וכל כל כיוצא בהם מצוות רבות ליציאת מצרים, והכל להיות לנו בכל הדורות עדות במופתים שלא ישתכחו ולא יהיה פתחון פה לכופר להכחיש אמונת האלוהים, כי הקונה מזוזה בזז אחד וקבעה בפתחו ונתכוון בענינה, כבר הודה בחידוש העולם ובידיעת הבורא והשגחתו, וגם בנבואה, והודה בכל פינות התורה, מלבד שהודה שחסד הבורא גדול מאד על עושי רצונו שהוציאנו מעבדות לחרות וכבוד גדול לזכות אבותיהם החפצים ביראת שמו, ולפיכך אמרו (פרקי אבות ב' משנה א'): "הוה זהיר במצוה קלה כבחמורה", שכולן חמודות וחביבות מאוד, שבכל שעה אדם מודה בהן לאלוהיו. וכוונת כל המצוות, שנאמין באלוהינו ונודה אליו, שהוא בראנו והיא כוונת היצירה, שאין לנו טעם אחר ביצירה הראשונה ואין אל עליון חפץ בתחתונים מלבד שידע האדם ויודה לאלוהיו אשר בראו...

### שלב ד – הדרגה הגבוהה ביותר

... ומן הנסים הגדולים המפורסמים אדם מודה בנסים הנסתרים, שהם יסוד התורה כולה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבנו, עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכולם נסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם, בין ברבים בין ביחיד, אלא אם יעשה המצוות ויתפרסמו הנסים הנסתרים בעיני הרבים, כאשר יבוא ביעודי התורה בענין הברכות והקללות, כמו שאמר הכתוב (דברים כ"ט כ"ג) "ואמרו כל הגויים: על מה עשה ה' ככה לארץ הזאת? ואמרו: על אשר עזבו את ברית ה' אלוהי אבותם" שיתפרסם הדבר לכל האומות שהוא מאת ה' בעונשם, ואמר בקיום (דברים כ"ח י') "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך".